

Zahraníčné aktivity

7 Zahraničné aktivity

7.1 Európska únia

Počas roka 2005 Národná banka Slovenska – v druhom roku členstva v EÚ – vstupovala do rozhodovacieho procesu orgánov EÚ, a to prostredníctvom svojich zástupcov vo vybraných výboroch a pracovných skupinách Rady EÚ a Európskej komisie a Komisie pre záležitosti EÚ.

Uskutočnili sa neformálne zasadnutia Rady ministrov pre hospodárske a finančné záležitosti EÚ (ECOFIN) v máji v Luxemburgu a v septembri v Manchestri, na ktoré boli prizvaní aj guvernéri národných centrálnych bánk. Témami týchto zasadnutí boli záležitosti týkajúce sa riadenia finančných kríz, rozvojovej pomoci a reakcie na výzvy globalizácie.

Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali aj na zasadnutiach výborov a pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie. Dôležitú úlohu zohrávala NBS najmä v aktivitách Hospodárskeho a finančného výboru (EFC), ktorý je zodpovedný za monitorovanie hospodárskej a finančnej situácie členských štátov EÚ, finančné vzťahy s tretími krajinami a situácie týkajúce sa pohybov kapitálu a platieb. EFC konzultoval aj proces smerujúci k rozhodnutiu o vstupe Cypru, Malty, Lotyšska a Slovenskej republiky do mechanizmu výmenných kurzov ERM II. Experti NBS sa zúčastňovali na zasadnutiach podvýboru EFC pre euromince a podieľali sa na aktivitách podvýboru EFC pre MMF a súvisiace záležitosti. V rámci výborov Európskej komisie sa zástupcovia Národnej banky Slovenska zúčastňovali na zasadnutiach Výboru európskeho bankového dohľadu (CEBS) a jeho expertných skupín, ako aj pracovnej skupiny riaditeľov mincovní a jeho podvýborov.

NBS v roku 2005 participovala tiež na rozhodovacom procese v podmienkach SR vo vzťahu k EÚ. Zástupcovia NBS sa pravidelne zúčastňovali na zasadnutí Komisie pre záležitosti EÚ, ktorej hlavnou úlohou je koordinácia európskej politiky SR k záležitostiam prerokovávaným vo výbore stálych predstaviteľov pri EÚ v Bruseli (COREPER). Spolupracovala aj na príprave návrhov inštrukcií pre Komisiu pre záležitosti EÚ, ktorá ich následne schvaľovala a zasielala na Stále zastúpenie SR pri EÚ v Bruseli.

Európsky systém centrálnych bánk a Európska centrálna banka

Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) je tvorený Európskou centrálnou bankou (ECB) a národnými centrálnymi bankami 25 členských štátov Európskej únie, pričom ECB a národné centrálny banky členských štátov, ktoré zaviedli euro, tvoria spolu Eurosystem. Eurosystem a ESCB sú riadené orgánmi ECB s rozhodovacou právomocou, ktorými sú Výkonná rada ECB a Rada guvernérov ECB. Na čele týchto orgánov stojí prezident ECB Jean-Claude Trichet. Tretím, prechodným orgánom s rozhodovacou právomocou, je Generálna rada ECB, zastrešujúca členské štáty EÚ, ktoré ešte nezaviedli euro (Dánsko, Švédsko, Spojené kráľovstvo a desať nových členských štátov EÚ). Sedem z desiatich nových členských štátov (vrátane Slovenska) už vstúpilo do systému ERM II, čo je jeden z nevyhnutných krokov v procese prijatia eura.

Národná banka Slovenska spolupracuje s ECB na viacerých úrovniach. Guvernér NBS je členom Generálnej rady ECB, ktorá v roku 2005 zasadala päťkrát, z toho jedenkrát formou telekonferencie. Na svojich stretnutiach Generálna rada prerokúva predovšetkým dokumenty pripravované vo výboroch ESCB. V každom z 12 výborov ESCB pracujú za NBS dvaja odborníci, ktorí so zástupcami ostatných národných centrálnych bánk a ECB zabezpečujú plnenie konkrétnych úloh ESCB vrátane prípravy dokumentov na rokovania Generálnej rady a Rady guvernérov ECB. Ďalší odborní pracovníci NBS participujú na práci vnútorných štruktúr jednotlivých výborov.

Významnou súčasťou činnosti NBS sú konzultácie návrhov všeobecných právnych predpisov NBS, t. j. návrhy zákonov, vyhlášok a opatrení, ktoré patria do kompetencie ECB. V záujme transparentnosti legislatívneho procesu v rámci EÚ sú štátne orgány členských štátov EÚ povinné predkladať návrhy svojich právnych predpisov vo vecnej pôsobnosti ECB na pripomienkovanie ECB, ktorá ich sprístupňuje ostatným členským štátom. Národná banka Slovenska v roku 2005 predložila niekoľko návrhov právnych predpisov na pripomienkovanie a zároveň pripomienkovala stanoviská ECB k návrhom právnych predpisov ostatných členských štátov Európskej únie. Okrem toho sa NBS

podieľala aj na pripomienkovaní rôznych nariadení a usmernení vydávaných Radou EÚ, resp. Európskou komisiou.

Program PHARE

Uznesením č. 775/2003 a následne prijatím zákona č. 747/2004 Z. z. vláda SR rozhodla o zriadení integrovaného dohľadu nad finančným trhom k 1. januáru 2006. Na podporu tohto procesu schválil riadiaci výbor v Bruseli v rámci Finančného memoranda 2002 spoločný projekt pre Úrad pre finančný trh (ÚFT) a NBS pod názvom Posilnenie dohľadu nad finančným sektorom, na ktorý poskytol grant vo výške 2 mil. EUR.

Vzhľadom na jeho rozsah bol projekt rozdelený do dvoch tematických blokov, ktoré tvorili samostatné podprojekty: Technická a právna pomoc (1,4 mil. EUR) a Vývoj softvéru a expertná pomoc pri vývoji systému včasných varovaní pre ÚFT a NBS (0,6 mil. EUR). Projekty sa začali v prvej polovici roku 2004, ukončené boli v druhej polovici roku 2005 a realizovalo ich rakúske Consortium Wiener Boerse a grécky Asyk S. A.

Hlavným cieľom projektov bolo posilnenie dohľadu nad kapitálovým trhom, poisťovacími spoločnosťami a bankami prostredníctvom skvalitnenia dohľadacích procedúr dohľadov vykonávaných ÚFT a NBS.

Oba projekty svojou úspešnou realizáciou prispeli k rozšíreniu a skvalitneniu kapacít dozorných orgánov účinne regulovať finančný trh a pomohli vytvoriť technický základ pre zlúčenie oboch dohľadacích orgánov.

Posledným projektom pre bankový sektor SR financovaným Európskou komisiou z programu PHARE je Podpora rizikovo orientovaného dohľadu. Výška grantu predstavuje 1,25 mil. EUR z Finančného memoranda 2003. Projekt realizuje Belgická banková akadémia od júna 2005 s plánovaným termínom ukončenia v októbri 2006. Projekt predstavuje logické pokračovanie predchádzajúcich projektov a jeho bezprostredným cieľom je ďalšie skvalitnenie a zefektívnenie integrovaného dohľadu v súlade s implementáciou Basel II, t. j. obsiahnutie všetkých rizík spojených s podnikaním na finančnom a kapitálovom trhu, budovanie dohľadu nad penzijnými fondmi, finančnými spoločnosťami, elektronickým obchodovaním, riadením trhu a cezhraničnými službami.

Samostatným podprojektom je realizácia aplikačného softvéru na zber a vyhodnocovanie údajov od subjektov podliehajúcich dohľadu nad kapitálovým trhom.

7.2 Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami

Medzinárodný menový fond (MMF)

Národná banka Slovenska prešla v oblasti vzťahov s Medzinárodným menovým fondom postupnou transformáciou a v posledných rokoch dosiahla ich vzájomná spolupráca kvalitatívne novú úroveň. Vďaka dobrým výsledkom v oblasti hospodárskej politiky a stabilnému makroekonomickému prostrediu sa Slovenská republika zaradila medzi krajiny, ktoré majú voči MMF vyrovnané všetky finančné záväzky, nečerpajú žiadne pôžičky a začlenila sa medzi donorské krajiny MMF.

Počas roka 2005 prebiehala príprava participácie Slovenskej republiky na Pláne finančných transakcií (FTP), prostredníctvom ktorého ekonomicky silné členské krajiny MMF požičiavajú devízové prostriedky členským krajinám, ktoré majú problémy s platobnou bilanciou. Slovenskú republiku pri transakciách FTP zastupuje Národná banka Slovenska, ktorá v plnom rozsahu zabezpečí ich realizáciu zo svojich devízových rezerv, maximálne do výšky členskej kvóty SR, čo predstavuje 357,5 mil. SDR.

V rámci dlhodobých a stabilných vzťahov Slovenskej republiky s Medzinárodným menovým fondom sa v priebehu roka 2005 uskutočnili pravidelné misie MMF. Misia MMF, ktorá navštívila Slovensko v júli 2005, ocenila zmenu režimu menovej politiky a prijatie inflačného cieľenia v podmienkach ERM II, ako aj zverejňovanie inflačných prognóz, vďaka ktorým je menová politika transparentnejšia. Misia taktiež ocenila, že NBS urobila výrazný pokrok v posilnení bankového dohľadu.

Pravidelné konzultácie so Slovenskou republikou podľa článku IV, ktoré sa raz za rok vedú s každou členskou krajinou, sa uskutočnili počas misie v novembri a decembri 2005. Misia MMF vo svojej záverečnej správe konštatovala, že ekonomická výkonnosť je aj v roku 2005 silná a Slovensko je veľmi dobre pripravené na prijatie eura. Zároveň kladne hodnotila zdravé makroekonomické riadenie a široký rozsah významných štrukturálnych reforiem v oblasti finančného sektora. Misia privítala zámer NBS rozšíriť svoj dohľad o dohľad nad nebankovými finančnými inštitúciami.

Najvyšší predstavitelia Národnej banky Slovenska sa v apríli 2005 zúčastnili na jarnom zasadnutí Medzinárodného menového fondu a Svetovej banky a koncom septembra 2005 na výročnom zasadnutí MMF a Svetovej banky vo Washingtone. Program zasadnutí bol zameraný hlavne na témy týkajúce sa výhľadu svetovej ekonomiky a finančných trhov, strednodobej

stratégie fondu a úlohy fondu v krajinách s nízkymi príjmami. Diskutovalo sa aj o dohľade fondu, prevencii kríz, boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj o využívaní zdrojov fondu a ďalších aktuálnych otázkach.

Po jarnom zasadnutí sa v júni 2005 uskutočnilo v Turecku stretnutie predstaviteľov belgickej skupiny (konštituencie) MMF a Svetovej banky na úrovni zástupcov guvernérov centrálnych bánk a ministrov financií. Okrem aktuálnych otázok MMF a Svetovej banky účastníci stretnutia diskutovali aj o pravidlách v oblasti fiškálnej politiky a riadení verejného dlhu.

Svetová banka (SB)

Postavenie Slovenskej republiky v rámci inštitúcií Svetovej banky sa postupne mení, v závislosti od ukončovania transformačného procesu slovenskej ekonomiky.

V Medzinárodnej banke pre obnovu a rozvoj (IBRD) je Slovenská republika súčasťou krajín EÚ-8, ktoré majú naďalej možnosť prijímať finančnú, resp. technickú pomoc. Cieľom aktivít IBRD v SR je podpora dosiahnutia dlhodobého udržateľného rozvoja a čo najefektívnejšieho využitia členstva v EÚ. Aktivity IBRD sa tiež zameriavajú na zlepšovanie životných podmienok najmä najzraniteľnejších skupín obyvateľstva. Počas roka 2005 bola podpora poskytovaná prostredníctvom zainteresovaných rezortov a mimovládnych organizácií.

V Medzinárodnom združení pre rozvoj (IDA) pôsobí Slovenská republika ako donorská krajina, ktorá poskytuje finančnú pomoc rozvojovým krajinám. V tejto súvislosti vláda SR schválila uznesením č. 691 zo 14. septembra 2005 pristúpenie Slovenskej republiky k 14. doplneniu zdrojov IDA vo výške 2 070 144 EUR, ktorých úhrada bude realizovaná prostredníctvom troch splátok počas rokov 2006 – 2008.

Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS)

Národná banka Slovenska ako akcionár Banky pre medzinárodné zúčtovanie sa aktívne zapájala do jej aktivít. Prijala ponuku BIS a odkúpila 188 akcií americkej emisie, pričom celkový počet akcií BIS v držbe NBS k 1. júnu 2005 sa zvýšil na 2 858 akcií.

Dňa 27. júna 2005 sa v Bazileji konalo 75. výročné valné zhromaždenie členských centrálnych bánk BIS a zároveň aj mimoriadne valné zhromaždenie BIS. Guvernéri členských centrálnych bánk schválili finančné výkazy BIS a rozdelenie čistého zisku. Predmetom mimoriadneho zhromaždenia boli zmeny štatútu BIS.

Na pravidelných zasadnutiach guvernérov centrálnych bánk BIS, ktoré sa konajú každé dva mesiace, sa diskutovalo najmä o aktuálnych otázkach globálnej ekonomiky, inflácie, Basel II a finančnej stability.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), Svetová obchodná organizácia (WTO) a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)

Výročné zasadnutie EBOR v máji 2005 v Belehrade potvrdilo presun aktivít EBOR do oblasti Balkánu, východnej Európy a strednej Ázie. V nových členských štátoch EÚ-8, ktoré sú beneficiarymi zo strany EBOR a dosiahli pokročilú transformáciu, sa chce EBOR zamerať hlavne na projekty v oblasti infraštruktúry, energetickej úspory, rizikového kapitálu, na podporu malých a stredných podnikov, či na odstraňovanie regionálnych rozdielov.

Túto stratégiu sledovala EBOR v roku 2005 aj vo vzťahu k SR. Čistá kumulovaná hodnota portfólia aktivít EBOR na Slovensku dosiahla k 31. decembru 2005 hodnotu 427,5 mil. EUR, z toho obežné aktíva tvorili 308 mil. EUR.

V priebehu roka 2005 vyjadrovala Slovenská republika ako člen EÚ svoje názory na dianie vo WTO prostredníctvom Výboru 133 Rady EÚ, ktorý je zodpovedný za multilaterálne obchodné záležitosti. NBS sa týkali hlavne rokovania v oblasti finančných služieb. V decembri 2005 sa konala ministerská konferencia WTO v Hongkongu v Číne. Záverečná ministerská deklarácia schválila nový časový plán ukončenia rokovaní v sfére služieb.

Zástupcovia NBS sa podieľali aj na práci v relevantných výboroch a pracovných skupinách OECD, a to vo Výbore pre hospodársku politiku (EPC), Výbore pre ekonomické prehľady (EDRC), Výbore pre finančné trhy (CFM) a v Investičnom výbore.

Medzinárodná investičná banka (MIB) a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu (MBHS)

Medzinárodná investičná banka a Medzinárodná banka pre hospodársku spoluprácu so sídlom v Moskve sú banky založené členskými štátmi bývalej Rady vzájomnej hospodárskej pomoci. Slovensko ako samostatná republika sa stalo ich členom v roku 1993. Jeho podiel na splatenom kapitáli v MIB je 4,85 %, resp. 10,4 mil. EUR a v MBHS 6 %, resp. 8,6 mil. EUR.

Najvyšším riadiacim orgánom oboch bánk sú bankové rady, ktoré zasadať dvakrát ročne. V roku 2005 sa jarné aj jesenné zasadnutia konali v Moskve.

Jarné zasadnutia bankových rád MIB a MBHS sa uskutočnili v máji a schválili správy o činnosti obidvoch bánk za rok 2004, správy o vyrovnaní pohľadávok a záväzkov MIB a MBHS, plnenie rozpočtov všeobecných prevádzkových nákladov v roku 2004 a ich plány na rok 2005 a vzali na vedomie správy o činnosti revíznych komisií MIB za rok 2004.

Na jesenných zasadnutiach bankových rád, ktoré sa konali v novembri, boli schválené správy o činnosti bánk za prvý polrok 2005, informácia o pripravenosti Ruskej federácie zrealizovať druhú etapu vyrovnania záväzkov Ruskej federácie voči MBHS, návrhy rozpočtov všeobecných prevádzkových nákladov na rok 2006, výnos o revíznej komisii MIB a plán jej práce na rok 2006. Vo funkcii predsedu predstavenstva MIB bol potvrdený A. A. Serebrjakov.

Počas rokovania spoločného zasadnutia bankových rád MIB a MBHS vyjadrili jednotlivé delegácie svoje predstavy o budúcej rozvojovej banke, ktorá by mala vzniknúť transformáciou obidvoch bánk a ich následným spojením.

7.3 Zahraničná technická spolupráca v oblasti vzdelávania a poskytovanie pomoci

Aktivity uskutočnené v rámci zahraničnej technickej spolupráce

V rámci zahraničnej technickej spolupráce sa NBS orientuje najmä na centrálné banky nových členských štátov EÚ. V roku 2005 odbor Inštitút bankového vzdelávania, ktorý zabezpečuje vzdelávacie aktivity Národnej banky Slovenska v tejto oblasti, uskutočnil dve odborné konzultácie a jeden workshop.

Konzultácia v centrálnej banke Malty sa uskutočnila v júni 2005. Týkala sa problematiky riadenia obchodno-devízových rizík so zameraním na špecifické funkcie Middle Office (modelovanie pohybu výnosovej krivky a odhad budúceho výnosu, scenario analysis, stress testing, stavbu customizovaného benchmarku a dekompozíciu zisku).

Konzultácia pre 3 expertov Českej národnej banky pre oblasť ochrany a bezpečnosti sa uskutočnila vo

februári 2005 v NBS a bola zameraná na problematiku bezpečnosti a krízového manažmentu v NBS a ochranu utajovaných skutočností v NBS.

Prijímajúce centrálné banky hodnotili podujatia veľmi pozitívne, vyzdvihli najmä vysokú odbornú erudíciu expertov NBS spojenú s dlhodobými praktickými skúsenosťami v odbore, ako aj schopnosť odovzdať poznatky a profesionálne skúsenosti iným.

V decembri 2005 uskutočnila NBS v spolupráci s expertmi Bundesbanky workshop k problematike stress testingu pre expertov bankového dohľadu, na ktorom sa zúčastnilo 24 zamestnancov NBS a 7 zahraničných účastníkov národných centrálnych bánk Českej republiky, Poľska, Maďarska a Slovinska.

Aktivity uskutočnené v rámci zahraničnej technickej pomoci

V roku 2005 sa NBS aktívne zapojila aj do poskytovania zahraničnej technickej pomoci. Uskutočnili sa dve dvojdnové odborné konzultácie pre expertov centrálnej banky Albánska. V marci 2005 sa v Tirane uskutočnila konzultácia k vopred presne vymedzenému okruhu otázok týkajúcich sa riadenia rizík a Middle Office (dekompozícia zisku, skúsenosti z budovania oddelenia middle office, meranie výkonnosti portfólia a benchmarku). Druhá konzultácia k vybraným otázkam riadenia ľudských zdrojov a vzdelávania (vzdelávanie a rozvoj zamestnancov, pružný pracovný čas, stravovanie zamestnancov, popis a špecifikácia pracovných miest, odmeňovanie zamestnancov) sa konala za účasti 2 expertov na pôde NBS v decembri 2005.

Centrálna banka Albánska hodnotila podujatia pozitívne a prejavila aktívny záujem o pokračovanie spolupráce s NBS formou poskytovania ďalších vzdelávacích podujatí podľa špecifických potrieb, a to v Albánsku alebo na pôde NBS.

V nadväznosti na úspešnú akciu v roku 2004 zabezpečila NBS jednodňovú študijnú návštevu 42 zahraničných vysokoškolákov z Instituto Tecnológico de Monterrey (Mexiko), súčasťou ktorej bol odborný program zameraný na aktivity NBS v oblasti legislatívy, vzdelávania, emisie a obehu peňazí.